אוצר מדרשים — פרק ר' שמעון בן יוחי

פרק ר' שמעון בן יוחי

[בית המדרש ח״ג 78]

אלו הן הנסתרות שנגלו לרבי שמעון בן יוחי כשהיה חבוי במערה מפני קיסר מלך אדום, ועמד בתפלה ארבעים יום וארבעים לילה והתחיל כך: ה׳ אֱלֹהִים צְבָאוֹת עַד מָתַי עָשַׁנְתָּ בִּתְפִלַּת עַמֶּךָ (תהלים פ׳ ה׳). מיד נגלו אליו סתרי הקץ וסתומות, והתחיל לישב ולדרוש וַיַּרְא אֶת הַקֵּינִי (במדבר כ״ד כ״א). כיון שראה מלכות ישמעאל שהיא באה, התחיל לומר, לא דיינו מה שעשה לנו מלכות אדום הרשעה, אלא אף מלכות ישמעאל. מיד ענה לו מטטרון שר הפנים ואמר לו, אל תירא בן אדם שאין הקב״ה מביא מלכות ישמעאל אלא כדי להושיעכם מזאת הרשעה, והוא מעמיד עליהם נביא כרצונו (ע׳ לעיל שקורא אותו איש שוטה ובעל הרוח), ויכבוש להם את הארץ, ובאים הם ויחזיקוה בגדולה, ואיבה גדולה תהיה ביניהם ובין בני עשו. ענה לו רבי שמעון ואמר, ומנין שהם ישועה לנו. אמר לו, ולא כך ישעיה הנביא אמר וְרָאָה רֶכֶב צֶמֶד פָּרָשִׁים רֶכֶב חֲמוֹר רֶכֶב גָּמָל (ישעיהו כ״א ז׳), מפני מה הוא מקדים רכב חמור לרכב גמל? לא היה צריך לומר אלא רכב גמל רכב חמור, אלא כיון שהוא יוצא רוכב על גמל צמחה מלכות בידי רוכב על חמור (משיח הוא עני ורוכב על חמור – זכריה ט׳:ט׳). ד״א, רכב חמור כמו רוכב על חמור, מיכן שהם תשועה לישראל כתשועת רוכב על חמור.

ועוד היה ר״ש אומר ששמע מרבי ישמעאל, כיון שמלכות ישראל באה עתידין למוד הארץ בחבלים, שנאמר וַאֲדָמָה יְחַלֵּק בְּמִחְיר (דניאל י״א ל״ט), ועושים בתי קברות מרעה לצאן (עד כאן נעתק מכ״י אחר באיזה שנויים בבתי מדרשות בית שני), וכשימות אדם מהם קוברים אותו בכל מקום שהם מוצאים, וחוזרין וחורשין הקבר וזורעים אותו, שנאמר כָּכָה יֹאכְלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת לַחְמָם טָמֵא (יחזקאל ד׳ י״ג), מפני מה שאין בית הפרס נידש.

עוד וַיַּרְא אֶת הַקֵּינִי, – וכי מה משל נשא אותו רשע, אלא כיון שראה את בני בניו שהם עתידים לעמוד ולשעבד את ישראל, התחיל שמח ואמר אֵיתָן מוֹשָׁבֶךָ, רואה אני בני אדם שאינם אוכלים אלא ממצילת איתן האזרחי.

המלך השני שיעמוד מישמעאל יהיה אוהב ישראל ויגדור פרצותיהם ופרצות ההיכל, וחוצב הר המוריה ועושה אותו מישור כולו ובונה לו שם השתחויה (מסגד) על אבן שתיה, שנאמר וְשַׂם בַּסֶּלַע קִנֶּךָ, ועושה מלחמה עם בני עשו והורג חיילותיו וישבה שביה גדולה מהם, וימות בשלום ובכבוד גדול. ויעמוד מלך גדול מחצר מות ויעשה מלוכה ימים מעטים ויעמדו עליו גבורי בני קדר ויהרגוהו, ויעמידו מלך אחר ושמו מריאו (מרואן) ויקחוהו מאחורי הצאן והאתונות ויעלוהו למלוכה, ויעמדו ממנו זרועות ארבע ויגדרו ההיכל. ולקץ מלכות ארבע זרועות, יעמוד מלך אחר וימעט האיפות והמדות והמשקלות, ויעשה שלש שנים בשלוה, ויהיה קטטה בעולם בימיו, וישלח חיילים גדולים על אדומים ושם ימות ברעב ויהיה עמהם מזון הרבה והוא מונע מהם ואינו נותן להם, ויעמדו בני אדום על בני ישמעאל ויהרגו אותם, ויעמדו בני ישמעאל וישרפו המזון, והנשארים יברחו ויצאו. ואח״כ יעמוד המלך הגדול וימלוך מ״ט שנים, ואלו הם אותותיו: אדמדם שיפן העין, ויש לו שלש שומות – אחת במצחו ואחת בידו הימנית ואחת בזרועו השמאלית, ונוטע נטיעות ויבנה ערים חרבות ויבקע התהומות להעלות המים להשקות נטיעות, ובניו ובני בניו מרובין לאכול, וכל מי שיעמוד עליו ינתן בידו, והארץ שוקטת בימיו, וימות בשלום. ויעמוד מלך אחר ויבקש לכרות מימי הירדן, ויביא רחוקים מארצות נכריות לחפור ולעשות נחל ולהעלות מי הירדן להשקות הארץ, ותפול עליהם חפירת הארץ ויהרגו, וישמעו נשיאיהם ויעמדו על המלך ויהרגוהו. ויעמוד מלך אחר בגבורה ואיש מלחמה, וקטטה בעולם בימיו, וזה לך האות – כשאתה רואה שנפל נירון המערבי שבמערב בהשתחויה של בני ישמעאל בדמשק, נפלה מלכותו ונכנסין ויוצאין במס, ואף מלכות ישמעאל תיפול, ועליהם הוא אומר שָׁבַר ה׳ מַטֵּה רְשָׁעִים (ישעיה י״ד ה׳), ואיזה זה מרואן השר. אצלו היו גבורי בני קדר קיימים ותפשע עליו פינת מזרחית צפונית ויעלו עליו ויפלו ממנו ג׳ חיילים גדולים בחדקל ובפרס, והוא בורח מפניהם ונלכד ונהרג, ובניו יתלו על העץ. ואח״כ יעמוד מלך עז פנים שלשה חדשים, ואח״כ תמלוך מלכות הרשעה על ישראל תשעה חדשים, שנאמר לָכֵן יִתְּנֵם עַד עֵת יוֹלֵדָה יָלָדָה (מיכה ה׳ ב׳), ויצמח להם משיח בן יוסף ויעלה אותם לירושלם ויבנה בית המקדש ויקריב קרבנות ותרד אש מן השמים ותאכל קרבנותיהם, שנאמר וּבְנֵי פָּרִיצֵי עַמְּךָ יִנַּשְּׂאוּ (דניאל י״א י״ד). אם לא זכו – משיח בן אפרים בא, ואם זכו – יבוא משיח בן דוד, ויעמוד מלך רשע ושמו ארמילוס, הוא קרח ועיניו קטנות וצרעת במצחו ואזנו ימנית סתומה והשמאלית פתוחה, ואם ידבר

לו אדם טובה יטה לו אזנו הסתומה ואם ידבר לו אדם רעה מטה לו אזנו הפתוחה, והוא בריה דסטנא ודאבנא, ועולה לירושלם ויעורר מלחמה עם משיח בן אפרים בשער מזרחי, שנאמר וְהִבִּיטוּ אֵלַי אֵת אֲשֶׁר דָּקָרוּ (זכריה י"ב י'), וישראל גולה למדברי אגמים לרעות במלוחים ובשרשי רתמים מ"ה ימים, ואז נבחנים ונצרפים, שנאמר וְהֵבֵאתִי אֶת הַשְּׁלִשִׁית בָּאֵשׁ וּצְרַפְתִּים וגו' (שם י"ג ט'). וימות שם משיח בן אפרים וישראל סופדים אותו, ואח"כ יגלה להם הקב"ה משיח בן דוד, וישראל ירצו לסקלו ואומרים לו שקר דיברת שכבר נהרג משיח ואין משיח אחר עתיד לעמוד ויבזוהו, שנאמר נִבְזֶה וַחֲדַל אִישִׁים (ישעיה נ"ג ג'), והוא חוזר לו ונכסה מהם שנאמר וּכְמַסְתֵּר פָּנִים מִמֶּנּוּ (שם), ובצר להם לישראל הם חוזרים וצועקים מרעב ומצמא, ומיד הקב"ה נגלה להם בכבודו, שנאמר וְרָאוּ כָל בָּשָׂר יַחְדָּו. ומלך המשיח יצמח שם, שנאמר וַאֲרוּ עִם עֲנָנֵי שְׁמַיָּא (דניאל ז' י"ג) וכתיב בתריה, וְלֵיהּ יְהִיב שָׁלְטָן, ויפיח באותו ארמילוס הרשע וימיתהו, שנאמר וּבְרוּחַ שְׂפָתָיו יָמִית רָשָׁע, והקב"ה שורק ומקבץ כל ישראל ומעלם לירושלם, שנאמר אֶשְׁרְקָה לָהֶם וַאֲקַבְּצֵם (זכריה י' ח'), ותרד אש מן השמים ותאכל ירושלם עד ג' אמות ומפנה הזרים הערלים והטמאים מתוכה, ותרד ירושלם בנויה ומשוכללת מן השמים שיש בה שבעים ושתים מרגליות שמבהיקות מסוף העולם ועד סופו, והולכים כל האומות לנוגהן, שנאמר וְהָלְכוּ גוֹיִם לְאוֹרֵךְ (ישעיה ס' ג'). וירד היכל בנוי מן השמים שהוא קשור בזבול, שכן ראה משה ע"ה ברוה"ק, שנאמר תביאמו ותטעמו. ויושבין ישראל לבטח אלפים שנה ואוכלים בהמות ולויתן וזיז, בהמות שוחטין וזיז קורע לויתן בקרסוליו, ומשה יבא וישחוט זיז שדי. ולקץ אלפים שנה הקב"ה יושב על כסא דין בעמק יהושפט. ומיד השמים והארץ כלין והולכים וכלים והחמה חפרה והלבנה בושה וההרים ימוטו והגבעות תמוטנה כדי שלא יזכירו לישראל עונותיהם, ושערי גיהנם נפתחות בנחל יהושע, ושערי גן עדן במזרח ביום השלישי שנאמר (הושע ו' ב') יְחַיֵּינוּ מִיֹּמָיִם – אלו ימי משיח שהם אלפים שנה. וּבַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי – זה יום הדין, ואוי לו לכל מי שמת בו, והקב"ה מעבר לפניו כל אומה, ואומר להם אתם שמשתחוים לאלהי כסף וזהב – ראו אם יוכלו להציל אתכם, ומיד עוברים ונשרפים, שנאמר יָשׁוּבוּ רְשָׁעִים לִשְׁאוֹלָה (תהלים ט' י"ח), וישראל באים אחריהם והקב"ה אומר להם למי אתם משתחוים? והם אומרים, כִּי אַתָּה אָבִינוּ כִּי אַבְרָהָם לֹא יְדָעָנוּ (ישעיהו ס"ג ט"ז) וגו'. ואו"ה אומרים מתוך גיהנם, נראה אם ישפוט את ישראל עמו כמו ששפט אותנו. מיד הקב"ה עובר עם ישראל באמצע גיהנם, ונעשה לפניהם כמים קרים, שנאמר וַיַּעֲבֹר מַלְכָּם לִפְנֵיהֶם וגו' (מיכה ב' י"ג) ואומר כִּי תֵלֵךְ בְּמוֹ אֵשׁ לֹא תִכָּוֶה (ישעיהו מ"ג ב'). ובאותה שעה ננערין פושעי ישראל לגיהנם י"ב חדשים, ואח"כ הקב"ה מעלה אותם ויושבים בגן עדן ומתענגים מפירותיה, שנאמר וְעַמֵּךְ כֻּלָּם צַדִּיקִים (ישעיה ס' כ"א).

ר"ש אומר, עתיד הקב"ה לשרוק לדבורה אשר בקצה יאורי מצרים, ובאים ועושים מלחמה בתוך מצרים, והמלך הראשון שמנהיג אותם ומוציאם הוא עבד שמרד על אדונו, שנאמר כֹּה אָמַר ה' גֹּאֵל יִשְׂרָאֵל קְדוֹשׁוֹ לִבְזֹה נֶפֶשׁ לִמְתָעֵב גּוֹי (ישעיה מ"ט ז'), אותה מתועבת שבאומות אלו בני כנען, לעבד מושלים והוא סורר על אדונו, ומתקבצים אליו אנשים שמרדו על אדוניהם, ויוצאים במעט ומחזיקים מלכות בגבורה, ועושים מלחמה עם בני ישמעאל והורגים גבוריהם, ויורשים ממונם ואת רכושם. והם אנשים מכוערים ולובשים שחורים ויוצאים ממזרח, והם מהרים ונמהרים, שנאמר הַגּוֹי הַמַּר וְהַנִּמְהָר (חבקוק א' ו'). ועל הר מרום ישראל יעלו ויסבר לפרוץ בהיכל, ודלתים יעקירו ומרות יבכו. וארבעה מלכים יעמדו עליהם – שנים נשיאים ושנים סגנים, הראשון הוא קונדק וממליך מלך בחייו מזרע המלוכה, והמלך שימלוך עליהם הולך בשפלות ועיניו יפות ושערו נאה וימות בשלום, ואין נפרעין ממנו בזה העולם. ואחריו יעמוד מלך במחלוקת, ויעמוד חיילים על נהר פרת, ויפלו כלם ביום אחד ויברח ויאסר, וכל הימים שהוא נאסר יהיה שלום בארץ ואחיו מושלים בכל הארצות. והמלך הרביעי שיעמוד עליהם אוהב כסף וזהב, והוא איש שחור וגבה קומה זקן וגרגר, והורג אותן שהוציאוהו והמליכוהו, ויעשה ספינות מנחושת וימלא אותם כסף וזהב וטומן אותם תחת מימי פרת להצניעם לבניו והם עתידין לישראל, שנאמר ונתתי לך אוצרות חשך ומטמוני מסתרים. ובימיו תפשע קרן מערבית, וישלח שם גייסות רבים והורג בני מזרח, וחוזר ומשלח גייסות רבות ובאים והורגים את בני מערב, ויושבים בארצם. וזה לך האות שאתה רואה שבוע אחד תחלתו [בשנה הראשונה] מטר, ובשניה – חצי רעב משתלחין, ובשלישית – רעב גדול. וברביעית – לא רעב ולא שובע, ובחמישית – שובע גדול ויצמח כוכב אחד במזרח ובראשו שבט והוא כוכב של ישראל, שנאמר דרך כוכב מיעקב. ואם האיר – לטובתן של ישראל הוא, ואז יצמח משיח בן דוד. וזה לך האות – כשאתה רואה שנפל נירון מזרחי שבדמשק, נפלה מלכות בני מזרח ואז תצמח הישועה לישראל, ומשיח בן דוד בא ויעלו לירושלם ויתענגו עליה, שנאמר וַעֲנָוִים יִירְשׁוּ אָרֶץ וְהִתְעַנְּגוּ עַל רֹב שָׁלוֹם (תהלים ל"ז י"א). האל ברחמיו ישלח לנו הגואל במהרה בימינו אמן.